

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE	ISCED 1
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	ČLOVEK A SVET PRÁCE
PREDMET	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
SKRATKA PREDMETU	PVC
ROČNÍK	ŠTVRTÝ
ČASOVÁ DOTÁCIA	1 HODINA TÝŽDENNE 33 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA KNIŽNICA EKO-UČEBŇA DIELŇA BIOZÁHRADA

Úvod

Vzdelávacie štandard vyučovania nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávacie štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne reprodukovať.

Charakteristika predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

Ciele predmetu

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,

- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

Kompetencie

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v dvoch cudzích jazykoch,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovně ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

Kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.

Vzdelávací štandard

Človek a práca – 1 hodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy</p> <p>vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príklady technických vynálezov, - vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne, - zrealizovať jednoduchý projekt. 	<ul style="list-style-type: none"> - technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania povolania - budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi - pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania

Technické materiály – 11 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, - zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, - uviesť základné suroviny na výrobu papiera, - preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, - zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, <ul style="list-style-type: none"> - vyšit' ozdobné stehy, - uviesť zásady starostlivosti o textil, <ul style="list-style-type: none"> - zhotoviť výrobok z textilu, - preskúmať vlastnosti textilných materiálov, - uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami, - zistiť výskyt stromov v okolí, - navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov, - zhotoviť výrobok z dreva. 	<p style="text-align: center;">-</p> <ul style="list-style-type: none"> - technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov - výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia - výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera - priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod. výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, priestorové výrobky z kartónu - textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu - stehy (krížikový, stonkový, a iné) <ul style="list-style-type: none"> - výrobok podľa strihu - oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty) - výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod. - dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené dreviny - ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva - výrobky: zvieratka, postavy, príbytky, krmidla a pod.

Základy konštruovania – 5 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl,- opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí,- uviesť zdroje elektrickej energie,- prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami,- vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou,<ul style="list-style-type: none">- zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu,- porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti,- napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail,<ul style="list-style-type: none">- vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov,- vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia.	<ul style="list-style-type: none">- konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam- výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan..., stavebnice, alebo rôzny technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí<ul style="list-style-type: none">- elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami- elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič<ul style="list-style-type: none">- výrobky: hračka (lampion, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu - žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V- technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody

Príprava pokrmov – 4 hodiny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť,- vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť,- uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti,- pripraviť jednoduché pohostenie.	<ul style="list-style-type: none">- stôl na slávnostnú príležitosť- pokrmy na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava)- vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod.- kultúra stolovania na Slovensku a vo svete

Ľudové remeslá a tradície – 12 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">- navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami,- vytvoriť ozdoby a doplnky,- vymenovať ľudové remeslá,- zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami.	<ul style="list-style-type: none">- ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu)- ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo)- výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné

Metódy a formy práce

Odporúčame využívať v predmete vyučovacie metódy:

- priameho prenosu poznatkov (živé rozprávanie, opis spojený s pozorovaním, vysvetľovanie, besedu – dialogickú metódu, didaktické hry a metódu otázok a odpovedí)
- sprostredkovaného prenosu poznatkov (pozorovanie, pokus, demonštrácia)
- práce s textom (práca s učebnicou, s pracovným zošitom a ďalšou literatúrou)
- a iné aktivizujúce metódy (pojmová mapa, brainstorming atď.).

V edukačnom procese pracovného vyučovania by sa mala využívať nielen základná organizačná forma vyučovacia hodina, ale aj exkurzia, vychádzka. Vyučovanie by malo byť zážitkovým vyučovaním.

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %). Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami:

- a) sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- b) sústavným sledovaním výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- c) rôznymi druhmi skúšok (písomné, ústne, grafické, praktické, pohybové),

- d) analýzou výsledkov rôznych činností žiaka, konzultáciami s ostatnými učiteľmi a pracovníkmi poradenských zariadení,
- e) rozhovormi so žiakom a zástupcami žiaka.

Žiak by mal byť v polročnom hodnotiacom období vyskúšaný aspoň 2-krát ústne, písomne alebo prakticky t. j. pri klasifikácii musí mať minimálne 2 známky z predmetu v každom polroku.

Predmet je v 4. ročníku klasifikovaný.

Učiteľ je povinný viesť evidenciu o každej klasifikácii žiaka.

Prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre 4. ročník základnej školy bude hodnotiť známkou týmito stupňami:

Stupeň 1 (výborný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo využívať pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny aj písomný prejav je správny, výstižný. Grafický prejav je estetický. Výsledky jeho činností sú kvalitné až originálne.

Stupeň 2 (chválitebný)

Žiak ovláda poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a vie ich pohotovo pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach. Uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí samostatne a kreatívne alebo s menšími podnetmi učiteľa. Jeho ústny aj písomný prejav má občas nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti.

Stupeň 3 (dobrý)

Žiak má v celistvosti a úplnosti osvojené poznatky, pojmy a zákonitosti podľa učebných osnov a pri ich využívaní má nepodstatné medzery. Má osvojené kľúčové kompetencie, ktoré

využíva pri intelektuálnych, motorických, praktických a iných činnostiach s menšími nedostatkami. Na podnet učiteľa uplatňuje osvojené vedomosti a kľúčové kompetencie pri riešení jednotlivých úloh, hodnotení javov a zákonitostí. Podstatnejšie nepresnosti dokáže s učiteľovou pomocou opraviť. V ústnom a písomnom prejave má častejšie nedostatky v správnosti, presnosti, výstižnosti. Grafický prejav je menej estetický. Výsledky jeho činností sú menej kvalitné.

Stupeň 4 (dostatočný)

Žiak má závažné medzery v celistvosti a úplnosti osvojenia poznatkov a zákonitostí podľa učebných osnov ako aj v ich využívaní. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú podstatné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov a hodnotení javov. Jeho ústny aj písomný prejav má často v správnosti, presnosti a výstižnosti vážne nedostatky. V kvalite výsledkov jeho činností sa prejavujú omyly, grafický prejav je málo estetický. Vážne nedostatky dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť.

Stupeň 5 (nedostatočný)

Žiak si neosvojil vedomosti a zákonitosti požadované učebnými osnovami, má v nich závažné medzery, preto ich nedokáže využívať. Pri riešení teoretických a praktických úloh s uplatňovaním kľúčových kompetencií sa vyskytujú značné chyby. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, hodnotení javov, nevie svoje vedomosti uplatniť ani na podnet učiteľa. Jeho ústny a písomný prejav je nesprávny, nepresný. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Vážne nedostatky nedokáže opraviť ani s pomocou učiteľa.

Pracovné vyučovanie má na prvom stupni ZŠ medzi ostatnými predmetmi významné postavenie. Je to špecifický predmet, v ktorom sa hodnotí duševná a manuálna činnosť. U žiakov hodnotíme ako sa im podarilo zhotoviť rôzne jednoduché výrobky a úžitkové predmety. V samostatnom pracovnom procese sa formujú a hodnotia začiatkové i už nadobudnuté technické vedomosti, zručnosti a návyky.

Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Človek a práca	„Moja firma“ „Môj obchod“ - tvorba jednoduchého projektu
	Technické materiály	Plast - vytvorenie obrázka napr. auta z plastových vrchnákov
	Technické materiály	Korok - vytvorenie postavy, zvierat, hmyzu, podložky pod nádoby, rôzne dekorácie a hračky
	Technické materiály	Papier a kartón - priestorové vystrihovačky
	Technické materiály	Papier a kartón - šarkan
	Technické materiály	Papier a kartón - robot
	Technické materiály	Textil - ozdobné stehy - záložka do knihy
	Technické materiály	Textil - zhotovenie bábiky alebo zvieratka s využitím techniky štopkania a použitia ozdobných stehov.
	Ľudové tradície a remeslá	Vianočné tradície
	Ľudové tradície a remeslá	Vianočné tradície - vianočná ozdoba
	Základy konštruovania	Konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl
	Základy konštruovania	Ochrana životného prostredia - projekt
	Príprava pokrmov	Stolovanie, skladanie servítok
	Príprava pokrmov	Pokrm na oslavu
	Príprava pokrmov	Vhodné a nevhodné potraviny
	Príprava pokrmov	Kultúra stolovania
	Ľudové tradície a remeslá	Hrnčiarstvo
Výchova k manželstvu a	Ľudové tradície a remeslá	Vianočné tradície

rodičovstvu	Príprava pokrmov	Stolovanie, skladanie servítok
	Príprava pokrmov	Pokrm na oslavu
	Príprava pokrmov	Vhodné a nevhodné potraviny
Environmentálna výchova	Technické materiály	Plast - vytvorenie obrázka napr. auta z plastových vrchnákov
	Technické materiály	Korok - vytvorenie postavy, zvierat, hmyzu, podložky pod nádoby, rôzne dekorácie a hračky
	Technické materiály	Papier a kartón - priestorové vystrihovačky
	Technické materiály	Papier a kartón - šarkan
	Technické materiály	Papier a kartón - robot
	Technické materiály	Drevo - projekt ošetrovania poškodených stromov
	Technické materiály	Drevo - výrobok z dreva - zvieratká, postavy, krmidla a pod.
	Základy konštruovania	Ochrana životného prostredia - projekt
Mediálna výchova	Technické materiály	Špagát - zhotoviť náramok priateľstva s použitím uzlov
	Technické materiály	Textil - oprava poškodenej ponožky technikou štopkania
	Základy konštruovania	Technické komunikačné prostriedky
	Ľudové tradície a remeslá	Fašiangy
	Ľudové tradície a remeslá	Veľkonočné tradície
Multikultúrna výchova	Základy konštruovania	Technické komunikačné prostriedky
	Ľudové tradície a remeslá	Veľkonočné tradície
Regionálna výchova a ľudová kultúra	Technické materiály	Špagát - zhotoviť náramok priateľstva s použitím uzlov
	Ľudové tradície a remeslá	Vianočné tradície
	Ľudové tradície a remeslá	Vianočné tradície - vianočná ozdoba

	Ľudové tradície a remeslá	Fašiangy
	Ľudové tradície a remeslá	Veľkonočné tradície
	Ľudové tradície a remeslá	Drotárstvo
	Ľudové tradície a remeslá	Tkáčstvo
	Ľudové tradície a remeslá	Hrnčiarstvo
Ochrana života a zdravia	Technické materiály	Textil - ozdobné stehy - záložka do knihy
	Technické materiály	Textil - oprava poškodenej ponožky technikou štopkania
	Technické materiály	Textil - zhotovenie bábiky alebo zvieratka s využitím techniky štopkania a použitia ozdobných stehov.
	Technické materiály	Drevo - projekt ošetrovania poškodených stromov
	Technické materiály	Drevo - výrobok z dreva - zvieratká, postavy, krmidla a pod
	Základy konštruovania	Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie
	Ľudové tradície a remeslá	Hrnčiarstvo
Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke	Základy konštruovania	Konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl
	Ľudové tradície a remeslá	Hrnčiarstvo

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

autor/ka	učebnica
M. KOŽUCHOVÁ, Z. HIRSCHNEROVÁ, A. VORELOVÁ	Pracovné vyučovanie pre 4. ročník ZŠ
	odborné publikácie k daným témam
	encyklopédie
	atlasy
	webové stránky
	materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.